

**Vydává
město Poběžovice
jako bezplatný výtisk.**

**Ročník 2018
číslo 2/2018**

**únor
Vydáno dne 21.2.2018
Vychází měsíčně**

Zpravodaj pro občany Poběžovicka

Poběžovicko

Plzeňský kraj

Občané plesali se SRPDS a MS po Lysou horou

Zamyšlení

Téměř plný sál poběžovického hotelu Hubertus byl v sobotu 17. února večer svědkem již 12. Společenského plesu SRPDS Základní školy Poběžovice a Myslivce-ského sdružení Pod Lysou horou. Tento ples je v místě „vyhlášenou“ společenskou akcí a proto nemívá problém s malou účastí, jak tomu v Poběžovicích bývá u jiných společenských, či kulturních akcí. I letos splnil očekávání návštěvníků, kteří si při tomto plese zvykli na dobré občerstvení, tombolu a kvalitní hudbu s půlnočním překvapením. Na každém stole čekalo návštěvníky drobné pohoštění v podobě zákusků ke kávě, či

„pumpy“ své vyvolené tanečnický o nějaký ten karafiátek. Ve výborné náladě dospělí účastníci k půlnočnímu překvapení, které v podání učitelů základní školy a členů SRPDS průkopnický připomnělo současnou snahu o opětovné zavedení branné výchovy do škol. K vidění byly plynové masky a protichemické prostředky, které

talíře s plátky domácí sekané a řízečky, k čemuž nechyběla třeba kyselá okurka. V samotném úvodu vystoupily děti základní školy se zajímavým předtančením. O hudební zážitek se během večera starala trojka hudebníků pod názvem ELIXÍR, která posluchačům a tanečnickům servírovala hudbu s širokým spektrem žánrů, pro všechny věkové kategorie. Samozřejmě nemohla chybět tradiční dámská volenka, při níž dámy

nikdo z dětí příliš nemiloval. Dámská část souboru pak předvedla říznou spartakiádní rozcíčku v zajímavě dekorovaných tričkách. Vystoupení bylo po zásluze odměněno potleskem všech přihlížejících. Pokud se týká tomboly, ta se večer

konala dokonce dvakrát, když lístky na „první kolo“ byly prodávány již od začátku plesu a výhry si podle seznamu cen mohli účastníci vyzvedávat průběžně, zatímco lístky na druhé losování byly k mání chvíli před půlnocí a vylosované výhry, včetně kňoura divokého, byly ihned vyhlašovány.

Po půlnoci pokračovala veselá zábava až do doby lehce po 2. hodině ranní, kdy ustaly zvuky kapely

ELIXÍR a návštěvníci se postupně rozcíčkali v bujaré náladě do svých domovů.

Je jen škoda, že se v poslední době při podobných akcích rozmohl trend „hospody u Suchánků“, kdy již po 22. hodině došlo v „krmelci“ nejoblíbenější pití, kterým již delší dobu je „švestka“, poté již nebyla k mání ani „třešeň“, takže muselo přijít na řadu „jablíčko“ a ti nejpilnější návštěvníci měli z tohoto míšmaše v žaludku trochu těžko. Snad při posledním plese, kterým bude 17.3.2018 ples městský již budou ze strany obsluhy „krmelce“ učiněny příslušné kroky, aby pramen životadárné švestky opět nevyschl.

VoK

Svůj karneval si děti užily

Mach a Šebestová, Pat a Mat a Králíci z klobouku zavítali z Říše pohádek do poběžovického hotelu Hubertus v sobotu 10. února. Konal se zde tradiční Dětský karneval. Sál se během chvíli zaplnil pohádkovými bytostmi i zástupci z nepohádkové říše. Parket od 15 hodiny ožil a své místo na něm, za zvuků dětských i dospěláckých melodií, našly všechny děti, které se přišly pobavit a v soutěžích vybojovat něco dobrého. Připravena byla spousta soutěží, ve kterých mohly děti uplatnit svoji šikovnost, obratnost a rychlost, za což pak v cíli získaly drobnou sladkost. Bavily se nejen děti, ale i jejich dospělácké do-

provody, které poctivě dokumentovaly řádění svých dítek. Děti si mohly nejen zařadit, ale také si zakoupit něco sladkého na zoubek, z připraveného stánku pana Lagrona a jeho rodiny. Každý dětský účastník odcházel domů s balíčkem dobrot. Děkujeme všem, že si přišli užít dvě hodiny veselého karneva-

lového dovádění. Na příští rok připravíme zábavný koutek pro naše nejmenší návštěvníky, pro které byly některé soutěže složité.

Děkuji za bezplatné poskytnutí sálu panu Koreckému, obsluze hotelu Hubertus, panu Lagronovi a rodině, paní Janě Karlové, která po skončení akce pomohla s uklídem a všem pomocníkům – Janě Nemergutové, Tereze Karlové, Andree Sokolové, Simoně Gejdošové, Adéle Nemergutové, Veronice Mrázkové, Lukáš Hrbáčkoví, Romaně Adamcové, Simoně Damkové, Denise Pšeničné a Leoši Planetovi.

Foto: p. Böhm
Dominika Adamcová
vedoucí MKIS Poběžovice

Since se nabízí napsat něco na „únor bílý pole sílí“, což je také téma nezavislé a nekonfliktní. Stále ještě totiž platí, že větru, dešti atd. neporučí, ale přemýšlej pak, co s tím. Jenže! Dnes ať chceme či ne jsme obětí medií. A ta česká nám zvláště letos vnucují dobré i špatné osmičky. Jedna z těch špatných je únor 1948. Ti, co by si to mohli opravdu pamatovat, a kteří to zažili na vlastní DOŠPELOU kůži, už většinou nežijí. Ať byli na té či oné straně. Jak asi vypadaly Poběžovice v onom roce? Cukrárna, holič, drobné obchody, švec, švadleny, zahradnictví. Starý živcový mlyn, tedy vlastně tzv. kaolinky – kdo se tehdy zajímal o osud jejich předválečných židovských majitelů?

Škola – základ obce. Dobří učitelé i ve zlé době. A vyplundrovaný zámek. Ve všech i v Poběžovicích noví sedláci. Češi. Slovinci. Volynáci. Tešili se, že zde založí nové rodové grunty. Nové drobné „provozovny“: švec, švadlena, porodní bába, trafikant, konzum, hasiči aj. Státní zaměstnanci: pošťáci, nádražáci, četníci. Vše změnily volby, a to už v roce 1946. A pak už trvalo jen dva roky, než se ona většinou voličů zvolená strana dostala definitivně k moci. Pak teprve ukázala svoji pravou tvář. Zmizeli drobní podnikatelé. Nahradil je komunál. Zmizeli sedláci. Nahradila je družstva a státní statky. Zůstali snad pro stát nezbytní zaměstnanci. Vše pro dobro „lidu.“ Přibyl pohraničník. Zlezla opona oddělila „lepší socialistický“ svět od prohnílého kapitalistického západu.

Nevím už, kolik potomků původních „dosídlenců“ dnes ještě v Poběžovicích a okolních vesích žije. Prarodiče, rodiče, děti... Politika je politika – dává mantinely nejen životům reálným, ale i snům. Každý si to musí přebírat sám v sobě. Nebo třeba v rodokmenech sledovat: kdo, kdy, proč... Historie je historie. Ale stále je co napravovat. Tedy ne třeba veřejně, ale i tím, že se snažíme sžít s místem, kde žijí. A být - třeba jen zdálky, podpořit to dobré, co zůstalo.

„Město dočasně – až do voleb v únoru 1946 – vedla správní komise v čele s komisařem Springerem. 24. února se konaly první volby do Místního národního výboru (Poběžovice po válce ztratily statut města, který byl obnoven až v roce 1998). Tyto volby přesvědčivě vyhráli komunisté, kteří měli v prvním poválečném MNV 13 zástupců, dále zde bylo 6 národních socialistů a 5 sociálních demokratů. Předse-
dou MNV byl zvolen Karel Mainz (KSC).

(POBĚŽOVICE 650let, s. 27)
Marie Špačková

Výběr z usnesení 88. jednání RM Poběžovice, ze dne 29.1.2018

- ◇ RM bere na vědomí uzavření Smlouvy o spolupráci při zabezpečování požární ochrany v obci Otov.
- ◇ RM schvaluje Smlouvu o poskytnutí příspěvku z prostředků Česko-německého Fondu budoucnosti na obnovu věže kostela svatého Mikuláše v Sítboři, ve výši 600.000.-Kč a pověřuje starostu jejím podpisem.
- ◇ RM schvaluje Smlouvu o dílo č. S180011, předloženou firmou Stepan service s.r.o., Masarykova 475, 344 01 Domažlice, na dodání a montáž vchodových dveří do bytového domu č.p. 381 v ulici Budovatelů, s cenou 44.190.-Kč bez DPH a pověřuje starostu jejím podpisem.
- ◇ RM na základě žádosti firmy STEMONT JS s.r.o., Horšovský Týn souhlasí s provedením výkopových prací, výměnou betonového sloupu a připojením nové rozvodné skříně na pozemku p.č. 665/1 v k.ú. Sedlec u Poběžovic.
- ◇ RM souhlasí s osvobozením Českého svazu chovatelů, ZO Poběžovice, od poplatku ze vstupného na společenský večer konaný 13.1.2018, u příležitosti mezinárodní soutěže ve zpěvu harchyckých kanárů, v hotelu Hubertus Poběžovice.
- ◇ RM bere na vědomí oznámení MěÚ Poběžovice, Odboru výstavby a životního prostředí, o zahájení společného územního a stavebního řízení na stavbu „Rozšíření skladovací kapacity mletých živců v Poběžovicích,“ pro žadatele, firmu LB Minerals, s.r.o., se sídlem v Horní Bříze 431, 330 12 Horní Bříza.
- ◇ RM bere na vědomí Protokol Krajské hygienické stanice Plzeňského kraje, se sídlem v Plzni, Skřetova 15, 301 00 Plzeň, z kontroly provedené dne 24.1.2018 v budově Základní školy Poběžovice se zjištěním, že jedinou závadou je ze subjektivního hlediska nevyhovující osvětlení učeben a tabulí s tím, že na základě měření intenzity umělého osvětlení, plánovaného na podzim 2018, budou provedena nezbytná opatření.

Výběr z usnesení 89. jednání RM Poběžovice, ze dne 12.2.2018

- ◇ RM schvaluje záměr města pronajmout část pozemku p.č. 1584 v k.ú. Ohnišťovice o výměře 1020 m².
- ◇ RM ukládá starostovi potvrdit zájem města Poběžovice o bezúplatný převod části pozemku 995/21, přiléhající k silnici III tř. č. 196 v Masarykově ulici v Poběžovicích z vlastnictví Českých drah, a.s., do vlastnictví města.
- ◇ RM bere na vědomí připravenost obce na ošetření dřevin a pokácení nemocných stromů v šitbořském parku na pozemku p.č. 950 v k.ú. Sítboř.
- ◇ RM bere na vědomí podání žádosti Hasičskému záchrannému sboru ČR o poskytnutí dotace ve výši 150.000.-Kč na zajištění akceschopnosti JPO II Poběžovice v roce 2018.
- ◇ RM pověřuje zastupováním města Poběžovice, jako Okresním soudem v Domažlicích ustanoveného opavovníka, ve věci nařízeného soudního řízení č.j. 13Nc304/2018 a NC7/2018, Bc. Markétu Junkovou, sociální pracovníci města.
- ◇ RM schvaluje pronájem dvou místností (5. a 6. vlevo od čelního vchodu) o celkové výměře 31 m² v budově č. 2 v areálu zámekového parku, a ukládá tajemníkovi připravit s účinností od 1.3.2018 nájemní smlouvu s měsíčním nájemným ve výši 30.-Kč/m².
- ◇ RM schvaluje návrh rozpočtu města Poběžovice na rok 2018 s příjmy ve výši 47.151.500.-Kč (po konsolidaci 47.090.700.-Kč), a výdaji ve výši 43.979.300.-Kč (po konsolidaci 43.918.500.-Kč) a financování ve výši -3.172.200.-Kč a ukládá starostovi předložit návrh k projednání v ZM dne 28.2.2018.
- ◇ RM schvaluje Smlouvu o financování malého projektu v rámci programu přeshraniční spolupráce Cíl EUS Česká republika - Svobodný stát Bavorsko 2014-2020 Dispoziční fond s částkou 3.610 € a s vlastním podílem města ve výši 641,36 € na akci „Česko-německá slavnost u příležitosti odhalení památníku Jana ze Sítboře“ a pověřuje starostu jejím podpisem.
- ◇ RM doporučuje ZM schválit záměr města prodat část pozemku p.č. 291/1 o výměře cca 480 m² v k.ú. Šibanov za cenu stanovenou znaleckým posudkem.
- ◇ RM předběžně souhlasí s návrhem firmy HTL SERVIS spol. s r.o., Praha na výsadbu ovocných stromů podél silnice mezi Šibanovem a Načetínem, na okrajích městských pozemků p.č. 9/3, p.č. 57/1, p.č. 59/1, p.č. 60, p.č. 255/1, p.č. 255/2, p.č. 255/4, p.č. 255/5, p.č. 255/6, p.č. 255/11, p.č. 284/2, vše v k.ú. Šibanov, přičemž konkrétní úpravy by byly odsouhlaseny na základě zpracované projektové dokumentace.

Výběr z usnesení 21. jednání ZM Poběžovice, ze dne 1.2.2018

- ◇ ZM bere na vědomí ústní stížnost občanů o zásadním nedostatku parkovacích míst v ulicích Budovatelů a Pohraniční stráže a s tím spojené problémy a na základě toho ukládá starostovi zahájit bezodkladně kroky vedoucí k řešení nedostatku parkovacích míst v uvedených lokalitách.
- ◇ ZM schvaluje Zadání Územního plánu Poběžovice s prvky regulačního plánu pro část MPZ Poběžovice (ust. § 43, odst. 3 stavebního zákona).
- ◇ ZM bere na vědomí informaci o hospodaření města k 31. 12. 2017 s příjmy ve výši 59.510.347,36 Kč (po konsolidaci +46.248.068,03 Kč), výdaji ve výši -52.538.145,13 Kč (po konsolidaci -39.275.865,80 Kč) a financováním ve výši -6.972.202,23 Kč, přičemž závazky města k 31. 12. 2017 činily -377.464,34 Kč (po lhůtě splatnosti 0,00 Kč) a pohledávky města k 31. 12. 2017 činily +1.367.113,07 Kč (po lhůtě splatnosti +1.287.676,65 Kč).
- ◇ ZM bere na vědomí rozpočtová opatření č. 08/2017 schválená RM dne 29. 12. 2017 na základě pověření ZM ze dne 20. 12. 2017.
- ◇ ZM schvaluje prodej pozemků v průmyslové zóně, jenž jsou určeny platným územním plánem k zastavění, a to prodeji části pozemku p.č. 664/171 o výměře 1,015 m², části pozemku p.č. 664/172 o výměře 1,898 m² a části pozemku p.č. 1076/1 o výměře 89 m², vše druh pozemku travní porost (dle nového GP se jedná o pozemek p.č. 664/298 o výměře 3,002 m², druh pozemku travní porost), vše v k.ú. Poběžovice u Domažlic zapsaných na LV č. 442 u Katastrálního úřadu pro Plzeňský kraj, Katastrální pracoviště Domažlice, společnosti HESTI spol. s r.o., se sídlem K Hájkům 946/10, 155 00 Praha 5, IČ 17046963 za cenu v čase a místě obvyklou ve výši 325.- Kč bez DPH (tzn. celkem za cenu 975.650.- Kč bez DPH), která je cena stanovená znaleckým posudkem a ukládá starostovi vypracovat kupní smlouvu podle tohoto usnesení a tu jménem obce uzavřít, přičemž kupující uhradí náklady na vyhotovení geometrického plánu, znaleckého posudku a za vklad do katastru nemovitostí.
- ◇ ZM schvaluje záměr města směřit část pozemku p.č. 664/276 o výměře 160 m², druh pozemku ostatní plocha – manipulační plocha část pozemku p.č. 664/277 o výměře 0,26 m², druh pozemku ostatní plocha – manipulační plocha (dle nového GP se jedná o pozemek p.č. 664/300 o výměře 160 m², druh pozemku ostatní plocha – manipulační plocha), vše v k.ú. Poběžovice u Domažlic a ukládá starostovi zajistit zpracování znaleckého posudku na uvedené pozemky.
- ◇ ZM schvaluje bezúplatný převod pozemku p.č. 640/32 o výměře 12,863 m², druh pozemku trvalý travní porost v k.ú. Poběžovice u Domažlic z majetku Státního pozemkového úřadu ČR do majetku města a ukládá starostovi podat žádost o převod.

První písemný záznam o této dědině Sedlec je latinský a pochází z církevních spisů. Sedlec byla dědina, která, co se týká církevní správy, spadala pod nedaleký Rokošín. Zde stával kostel svatého Jiří. Ves Rokošín zanikla snad už v době husitských válek, zbyl jen název Rokošinských vrchů a dvůr nazývaný Hora sv. Jiří. A i ten, byť jehož centrem je skvělá, bohužel díky majitelům velice chátrající barokní budova, už má namále. V době tohoto prvního písemného záznamu o Sedlci vládl v Českém království slavný Karel IV. Byla to doba poměrného klidu.

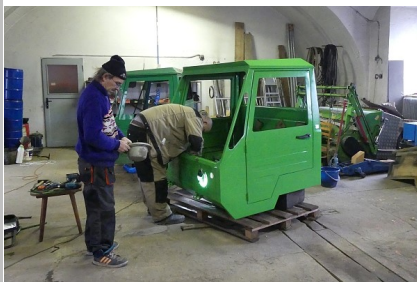
Sedláci v Sedlci byli svobodní a jejich držitelé jen odváděli feudální renty různým pánům. Přískolení a přířazení byli od dob baroka do nedalekých Srb. Sedlců je v Cechách poměrně dost. Základem je podstatné jméno sedlo či přídavné – usedlý. Sedlec, sídlo, sedlák. Nejslavnějším Sedlcem je ten u Kutné Hory. Zde se nachází cisterciácký klášter s nádhernou bazilikou zasvěcenou Panně Marii. Bazilika zde byla založena už ve 12. století. Sedlec u Kutné Hory je proslulý i svojí kostnicí. Ta zde byla postavena v roce 1709.

Jen v encyklopedii Umě-

dokončení na str. 4.

Panorama událostí

Pracovníci Služeb města Poběžovice se v průběhu měsíce února věnovali převážně údržbě techniky. Nejvíce práce bylo s přípravou Multicar 25. Po velmi náročné výměně kabiny (ta získaná náhradní byla kroucená) byl problém z instalací čelního skla, protože díky velké křivosti čelního rámečku nebylo možno sklo do gumového těsnění zasadit. Bylo nutno stávající rámeček odříznout a navařit nový tak, aby dosedací plocha pro sklo byla rovná. Teprve pak bylo možno osadit nové čelní sklo. Když se vše toto podařilo a Multicar vyjel do terénu, došlo k poruše více než 30 let starého diferenciálu. Pracovníkům se podařilo zajistit starší tělo diferenciálu s novými vnitřními komponenty, který pak následně namontovali na místo poškozeného. Věříme, že přestarlé vozidlo s uvedenými opravami bude sloužit alespoň po celou letní sezónu 2018.

V průběhu února poškádil pracovníky služeb dvakrát i na chvíli napadlý sníh, který bylo třeba urychleně odstranit z komunikací a chodníků. V současné době započali pracovníci služeb s prací na zpevňování ploch u bytového domu č.p. 202 v Masarykově ulici a dále budou pokračovat v ulicích Pohraniční stráže a Budovatelů.

VoK

MKIS Poběžovice a DS Poběžovice

srdečně zvou občany na
premiéru divadelní hry

PANÍ COLOMBOVÁ V AKCI.

**Kino Poběžovice
dne 10.3.2018
od 19.00 hodin.**

dokončení ze str. 2.

lecké památky Cech, díl 3, se nachází Sedlců šest. Ten u Poběžovic mezi nimi není. I když je to velmi zajímavá ves. Grunty, skryté v jakési kotlině, chráněné mírnými kopci. Zemědělci zde sídlili nejméně už od doby bronzové. To prozrazují mohyly ukryté v okolních lesích. Ves je sice v kamenité misce údolíčka, ale pole nad ní jsou v rovině a lesy bohaté. Dalo se zde dobře rolničit. A také lovit. A sbírat lesní plody.

Sedlec nebo Sadl či Satl? Česky Sedlec je jmenována ves v zemských deskách, kde je zapsán nový majetek horšovotýnských Lobkoviců, a to v roce 1545. Po třicetileté válce, kdy Horšovotýnsko ovládli jako konfiskát rakouští Trautmans-

dorffové, se ze Sedlce stal Satl. V berní rule z roku 1654 se uvádí, že zde byl trautmansdorffským poddaným jeden sedlák – Martin Spacz a dva chalupníci. Zda zde byli ještě někteří nevolníci z panství hostouňského či Slatiny? Nebo že ves doplatila na Třicetiletou válku? Spacz měl tehdy 4 potahy, 3 krávy, 4 jalovice, 4 ovce a 11 vepřů. Ti si snad nacházeli potravu v okolních lesích. A obdělával 33 strychů zemědělské půdy.

Před zásadními změnami v uspořádání společnosti a v době ještě povinné roboty, roku 1839 žilo v Sedlci ve 41 domech 277 německých obyvatel. Po roce 1848, kdy zanikl vrchnostenský správní systém a vznikly politické a soudní okresy, spadá Sadel (Saadl) pod politicky

okres Horšovský Týn a soudní okres Poběžovice. Před První světovou válkou, v roce 1913 žilo v Sedlci 216 obyvatel ve 44 domech.

A jak to bylo dál? V roce 1918 se ze Sadlu stal opět Sedlec. Stála tu škola i hospoda, i když zdejší obyvatelé se hlásili k německé národnosti, Československo se snažilo, aby se zde i Němci cítili dobře. Bohužel zásadní změnu i pro Sedlec či spíše pro zdejší sedláky a chalupníky přinesl rok 1938. Sedlec se stal jednou z obcí Německé říše. Několik málo let slávy. A pak: odsun a dosídlení. Ti do Sedlce přicházeli většinou z nedalekého Chodska. V roce 1939 prý žilo v Sedlci (in Sadl) 191 lidí ve 48 popisných číslech.

A v roce 2018? Rodáci z dob před odsunem už většinou nejsou na tomto světě. A ani ti, kteří do Sedlce (či spíše jejich rodiče) přišli v letech 1945 - 46, tu skoro nežijí. Začátek dalších změn i do Sedlce přinesl únor 1948. A pak rok 1989. Kdo zná alespoň trochu dějepis – tedy ten ne ze školy, ale přemýšlím vlastní hlavou, pochopí. Sedlec je i v roce 2018 velmi hezká a živá ves. A to také i díky chalupářům, kteří zde nacházejí svůj druhý domov. Většina gruntů si zachovala původní středověké půdorys. Zbourány byly hlavně chalupy. Z dob před druhou velkou válkou přežila hasičárna, křížek a zvonička. V hasičárně se hasí nejen žízeň, ale i mezilidské bouřky a přehánky, křížek připomíná, že člověk není všemocný a také, že si každý musí něco vytrpět. A zbytek zahání mraky a zvoni na lepší časy.

MS

VZPOMÍNKA

Dne 6. února 2018
uplynuly 2 smutné roky,
kdy nás navždy opustila

**paní
Dáša Ticháčková
z Poběžovic.**

Stále vzpomínají
manžel Zdeněk,
synové a dcery s rodinami,
milovaná vnoučata
a ostatní příbuzní.

Dne 23.2.2018
tomu byly již 3 roky,
co nás opustila

**paní
Marie Musilová.**

Stále vzpomínají manžel,
dcera a syn s rodinami
a sourozenci.

Dne 7.3.2018
by se dožil jubilea
80 let

pan
**Ladislav
Novotný
z Poběžovic.**

Při této příležitosti
vzpomínají
manželka Naďa,
dcery Simona a Romana
a vnučka Dominika.

**Český svaz chovatelů
ZO Poběžovice**

zve širokou veřejnost

na

**SENIORSKÉ
ODPOLEDNE**

**Středa 7.3.2018 od
14.00 hodin
v sálu hotelu Hubertus
v Poběžovicích.
K tanci a poslechu hraje
MELODY CLUB
z Postřekova.**

PODĚKOVÁNÍ

Děkujeme všem,
kteří se dne 18. ledna 2018
na domažlickém hřbitově
zúčastnili posledního
rozloučení s naším drahým
manželem a otcem

**panem
Karlem Pávem
ze Záměliče.**

*Manželka Jaroslava Pávová
a synové s rodinami.*

Plán svozu komunálního odpadu.

ROK 2018

Poběžovice:

březen: 14.3., 28.3.,
duben: 11.4., 25.4.,
květen: 9.5., 23.5.,
červen: 6.6., 20.6.

Ostatní obce:

březen: 13.3., 27.3.,
duben: 10.4., 24.4.,
květen: 8.5., 22.5.,
červen: 5.6., 19.6.

Historické hodiny

Hodiny jako časoměrné přístroje a zároveň součást bytového zařízení lze hodnotit z několika pohledů – jako řemeslnický nebo průmyslný výrobek užité hodnoty, jako doplněk nábytku a v neposlední řadě jako umělecký předmět.

V interiéru se objevují hodiny již ojedinelé ve 14. století, po zdokonalení mechanismu – vedle závaží našel uplatnění i pohon pérový – na konci století patnáctého se v subtilnější podobě usazují do palácových místností tehdejších suverénů. Jejich vnější podoba vychází nejčastěji z použití gotických stavebních prvků.

V následujícím století, v období renesančního slohu, se ustálil i vnější tvar pláště. Jako nejužívanější materiál se uplatnil kov, především mosaz a bronz, zdobené rytinami s tehdy obvyklými náměty ornamentálními a figurálními. Výrazné manýristické tendence, rozšířené zejména v ovzduší pražského rudolfinského dvora, se odrazily i na zpracování časoměrných přístrojů, nabývajících v té době definitivně charakteru stále součásti obývacích prostor. Jejich umístění v sálech císařské rezidence na Pražském hradě má už ráz reprezentativní.

Aspekt praktické technické pomůcky byl od počátku v souladu s požadavky estetickými. Původně poměrně robustní výrobky ve formě umně řešených skříní poskytovaly značné možnosti pro uplatnění uměleckých řemesel. Vedle kovotepeckých a liteckých prací byla zastoupena tvorba cizelérská, intarsie, použity byly i jiné nekovové materiály – email, polodrahokamy, slonovina, perlet, želovina, ebenové dřevo, alabastr a jantar.

Se zdokonalováním technických skladebných prvků hodinových strojů došlo rovněž k další miniaturizaci skříněk, kde byly instalovány. Tím se zvětšila zároveň možnost umístění, neboť subtilní výrobky bylo možno nejen zavěsit na stěnu, ale i postavit na stůl. Ostatně barokní, rokokový a později klasicistní a empírový interiér s rozšířeným rejstříkem jednotlivých typů mobiliáře a značnou variabilitou aranžmá k tomu velmi napomáhal. Vnější dekor se řídil zcela podle dobového uměleckého vku-

su a tomu odpovídal i výběr materiálů. Vedle výše uvedených kovových i nekovových přibývaly v barokní a zejména rokokové a klasicistní éře majolika a porcelán, u nichž se plně mohla uplatnit malba a reliéf. Také tvarově se sortiment obohatil. Ke skřínkám a napodobeninám architektury, užívaným již tradičně (v miniatuře byly aplikovány jednotlivé stavební prvky, např. pilastry, konzoly, římsy, portály, tympanony apod.) přistupují figurální plastiky, zcela v intencích stylu a náklady doby, s důrazem na přepychové provedení. Velmi typický byl také barokní a rokokový dekorativní prvek – kartuše. Symetrický terč ciferníku byl elegantní zasazen do jejího asymetrického středu a vytvářel tak s ní velmi působivou kompozici, zejména při použití tvarově a barevně kontrastních materiálů. Umístěním v salónech nabývají hodiny často dominantní role, pro zvýšení efektu bylo za konzoli nebo komodu, s hodinami zasazováno zrcadlo.

Klasicistní a empírové produkty mají zasazen váleček se strojem a ciferníkem do sloupkového rámu, obvykle s antikizující výzdobou nebo figurkami. Po napoleonských válkách tento způsob zděmácněl i v měšťanských bytech doby biederemayeru. V polovině minulého století, v době tzv. druhého rokoka (cca 1850-1870) byl oblíbený typ obrazových se zlateným rámem a plošným reliéfem.

Zcela originální bylo řešení nástěnných hodin lidových se svéráznou výzdobou. Vedle továrných výrobků s jednoduchou malovanou čtvercovou deskou s ciferníkem byly velmi oblíbené hodiny s dřevěným vyřezávaným čelem se standardní výzdobou s plastickými loveckými motivy (listoví, imitace větví, trofeje) a pochopitelně s nezbytnou kukačkou. Renesance těchto hodin je velmi živá i v současnosti, neboť tvoří často součást zařízení chalupářských a chatářských světnic. Rovněž u lidových vyřezávaných hodin je široký rozsah kvality zpracování, protože vedle mistrně tvarovaných výrobků lze najít i díla naivní a neumělá.

Dr. Jan Vogeltanz

POBĚŽOVICKO

– vydává město Poběžovice, nám. Míru 47, tel. 379 497 281, fax 379 497 211, e-mail: tajemnik@pobezovice.cz, web: <http://www.pobezovice.cz> * Periodický tisk územního samosprávného celku * Redaktor: Vojtěch Kotlan * Vydavatel si vyhrazuje právo na jazykovou úpravu. Názory vydavatele se nemusí shodovat s názory autorů příspěvků. **** Tisk: Plzeňská knihvazba Domažlice – náklad 750 výtisků - měsíčně * ZDARMA * Uzávěrka pro příjem příspěvků do příštího čísla je 20.3.2018 * Reg. číslo: MK ČR E11530

